

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ

॥ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ವಿಲಾಪಃ

ತತಃ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಶಯನೇ ಸನ್ನಂ ಶೋಕೇನ ಪಾರ್ಥಿವಂ |
ಕೌಸಲ್ಯಾ ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ತಾ ತಮುವಾಚ ಮಹೀಪತಿಂ || 2.43.1 ||

ರಾಘವೇ ನರಶಾರ್ದೂಲೇ ವಿಷಂ ಮುಕ್ತಾಪಿಜಿಹ್ಮಗಾ |
ವಿಚರಿಷ್ಯತಿ ಕೈಕೇಯೀ ನಿರ್ಮುಕ್ತೇವ ಹಿ ಪನ್ನಗೀ || 2.43.2 ||

ವಿವಾಸ್ಯ ರಾಮಂ ಸುಭಗಾ ಲಬ್ಧಕಾಮಾ ಸಮಾಹಿತಾ |
ತ್ರಾಸಯಿಷ್ಯತಿ ಮಾಂ ಭೂಯೋ ದುಷ್ಟಾಹಿರಿವ ವೇಶ್ಮಿನಿ || 2.43.3 ||

ಅಥಾಸ್ಮಿನ್ ನಗರೇ ರಾಮಶ್ಚರನ್ ಭೈಕ್ಷಂ ಗೃಹೇ ವಸೇತ್ |
ಕಾಮಕಾರೋ ವರಂ ದಾತುಮಪಿ ದಾಸಂ ಮಮಾತ್ಮಜಂ || 2.43.4 ||

ಪಾತಯಿತ್ವಾ ತು ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ರಾಮಂ ಸ್ಥಾನಾದ್ ಯಥೇಷ್ಟತಃ |
ಪ್ರವಿದ್ಧೋ ರಕ್ಷಸಾಂ ಭಾಗಃ ಪರ್ವಣೀವಾಹಿತಾಗ್ನಿನಾ || 2.43.5 ||

ನಾಗರಾಜಗತಿವೀರೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಧನುರ್ಧರಃ |
ವನಮಾವಿಶತೇ ನೂನಂ ಸಭಾರ್ಯಃ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಃ || 2.43.6 ||

ವನೇ ತ್ವದೃಷ್ಟದುಃಖಾನಾಂ ಕೈಕೇಯ್ಯನುಮತೇ ತ್ವಯಾ |
ತ್ಯಕ್ತಾನಾಂ ವನವಾಸಾಯ ಕಾನ್ಯಾವಸ್ಥಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ || 2.43.7 ||

ತೇ ರತ್ನಹೀನಾಸ್ತರುಣಾಃ ಫಲಕಾಲೇ ವಿವಾಸಿತಾಃ |
ಕಥಂ ವತ್ಸ್ಯಂತಿ ಕೃಪಣಾಃ ಫಲಮೂಲೈಃ ಕೃತಾಶನಾಃ || 2.43.8 ||

ಅಪೀದಾನೀಂ ಸ ಕಾಲಃ ಸ್ಯಾನ್ಮಮ ಶೋಕಕ್ಷಯಃ ಶಿವಃ |
ಸಹಭಾರ್ಯಾಂ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಪಶ್ಯೇಯಮಿಹ ರಾಘವಂ || 2.43.9 ||

ಶ್ರುತ್ವೈವೋಪಸ್ಥಿತೌ ವೀರೌ ಕದಾಯೋಧ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ |
ಯಶಸ್ವಿನೀ ಹೃಷ್ಟಜನಾ ಸೂಚ್ಯತದ್ವಜಮಾಲಿನೀ || 2.43.10 ||

ಕದಾ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾವರಣ್ಯಾತ್ ಪುನರಾಗತೌ |
ಭವಿಷ್ಯತಿ ಪುರೀ ಹೃಷ್ಟಾ ಸಮುದ್ರ ಇವ ಪರ್ವಣಿ || 2.43.11 ||

ಕದಾಯೋಧ್ಯಾಂ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪುರೀಂ ವೀರಃ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯತಿ |
ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ರಥೇ ಸೀತಾಂ ವೃಷಭೋ ಗೋವಧೂಮಿವ || 2.43.12 ||

ಕದಾ ಪ್ರಾಣಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ರಾಜಮಾರ್ಗೇ ಮಮಾತ್ಮಜೌ |
ಲಾಜೈರವಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಪ್ರವಿಶಂತಾವರಿಂದಮೌ || 2.43.13 ||

ಪ್ರವಿಶಂತೌ ಕದಾಯೋಧ್ಯಾಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶುಭಕುಂಡಲೌ |
ಉದಗ್ರಾಯುಧನಿಸ್ತ್ರಿಂಶೌ ಸಶೃಂಗಾವಿವ ಪರ್ವತೌ || 2.43.14 ||

ಕದಾ ಸುಮನಸಃ ಕನ್ಯಾ ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ಫಲಾನಿ ಚ |
ಪ್ರದಿಶಂತ್ಯಃ ಪುರೀಂ ಹೃಷ್ಟಾಃ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ || 2.43.15 ||

ಕದಾ ಪರಿಣತೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ವಯಸಾ ಚಾಮರಪ್ರಭಃ |
ಅಭ್ಯುಪೈಷ್ಯತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸುವರ್ಷ ಇವ ಲಾಲಯನ್ || 2.43.16 ||

ನಿಸಂಶಯಂ ಮಯಾ ಮನ್ಯೇ ಪುರಾ ವೀರ ಕದರ್ಯಯಾ |
ಪಾತುಕಾಮೇಷು ವತ್ಸೇಷು ಮಾತೃಕಾಣಾಂ ಶಾತಿತಾಃ ಸ್ತನಾಃ || 2.43.17 ||

ಸಾಹಂ ಗೌರಿವ ಸಿಂಹೇನ ವಿವತ್ಸಾ ವತ್ಸಲಾ ಕೃತಾ |
ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಬಾಲವತ್ಸೇವ ಗೌರ್ಬಲಾತ್ || 2.43.18 ||

ನಹಿ ತಾವದ್ಗುಣೈರ್ಜುಷ್ಠಂ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಂ |
ಏಕಪುತ್ರಾ ವಿನಾ ಪುತ್ರಮಹಂ ಜೀವಿತುಮುತ್ಸಹೇ || 2.43.19 ||

ನ ಹಿ ಮೇ ಜೀವಿತೇ ಕಿಂಚಿತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಿಹ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ |
ಅಪಶ್ಯಂತ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಚ ಮಹಾಬಲಂ || 2.43.20 ||

ಅಯಂ ಹಿ ಮಾಂ ದೀಪಯತೇ ಸಮುತ್ಥಿತ -
ಸ್ತನೂಜಶೋಕಪ್ರಭವೋ ಹುತಾಶನಃ |
ಮಹೀಮಿಮಾಂ ರಶ್ಮಿಭಿರುದ್ಧತಪ್ರಭೋ
ಯಥಾ ನಿದಾಘೇ ಭಗವಾನ್ ದಿವಾಕರಃ || 2.43.21 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||